Üksiknumber 6 senti

Tänast lehte 6 külge

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 29. Avatud kl. 9-st kuni kl. 2-ni p. l. Telefon 427-50. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükikoja telefon 450-67.

TELLIMISE HIND: Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile: 1 aastaks 3 kr., 1/2 aastaks 1.60 kr., 3 kuuks 0.90 kr., 1 kuuks 0.35 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijaile: 1 aastaks 4.50 kr., 1/2 aastaks 2.50 kr., 3 kuuks 1.35 kr., 1 kuuks 0.50 kr. koos postikuludega. Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis 10 senti mm veeru laiuses.

Nr. 23 (490) Kesknädalal, 23. märtsil 1938. 6. aastakäik

Külastage

TALL. MAJAOMANIKKUDE SELTSI

II ehitusmaterjalide ja kodukaunistamis-

NÄITUST

BÖRSI SAALIS

PIKK TÄN. 17

ja linna elektri- ja gaasinõuandlas

Vana Vaekoda, Raekoja pl. 7.

PÄÄSMETE HINNAD 20 JA 10 SENTI

Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile sissepääs tasuta

Näitusel on eriosakonnad:

ehitusmaterjalid, kodusisustus ja -kaunistus

Näitus avatud kuni 28. märtsini

iga päev kella 10 hommikul kuni kl. 9 õhtul

KORRALDAJA

TALLINNA MAJAOMAN. SELTS

Majaomanike sünnipäevi

Heimwell, Priidik, 24. märtsil, 1885. a.
Kressel, Aleksander „ 1875. a.
Fedorow, Grigori „ 1876. a.
Rikma, Hans „ 1864. a.
Waader, Ernst „ 1896. a.
fööstur, laewaomanik; W. Risti kawaler.
Rikman, [illegible] 25. „ 1864. a.
[illegible]ais, Jaak „ 1882. a.
Hanson, Hans „ 1884. a.
Ballod, Aliide 26. „ 1888. a.
Tuwik, August „ 1878. a.

Jaan Luikmil 70-aastane

Jaan Luikmil sündis 25. märtsil 1868. aastal Harjumaal Jüri kihelkonnas Kurna wallas „Mäe" talus.

Ja waraje surma ja ema uuesti abiellumise tõttu ajus ta elama Nehatusse. Kooliharidusse jai Kurna ja Nehatu walla koolides.

10. nowembril 1886. aastal siirdus Tallinna tolli-artelli töödele, 1890. a. alates artelli liikmena.

Tolli-artellis teenistuse ajal oli tahekja aastat kassapidaja abi, kuus aastat kassapidaja ja pärast artelli esimees tagasi 1918. a. wene folliameti ärasõiduni.

1904. aastast peale majaomanik Tallinnas.

Eesti walitsuse alul oli Tallinna folliameti töölis- ja tööde juhataja, millise ameti folliwalitsus likwideeris nowembrikuul 1919. aastal, kutsudes ellu Tallinna tolli-artelli.

1920. aastal oli Nõukogude Wene transiitkaupade saate korraldaja Tallinna-Narwa liinil.

1. aprillil 1921. a. astus tolleaegsesse Tallinna tolli-artelli, mis 1923. a. likwideerus.

1889. ja 1890. aastal oli wene sõjawäes kahurwäe teenistuses Poolamaal.

Kaitseliidus teenib wabariigi alguseest peale; omab teenete eest Kotka risti, Walge risti ja laskmise eest kaks auhinda.

Peale selle on Tallinna Jaani kogudusse ja nõukogu liige; kauaaegne Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi liige ja Tallinna Majaomanikkude Seltsi liige alguseest peale.

Abielus 1892.—1925. a.; omab 6 last, kellest elus neli — 3 poega ja üks tütar.

Suur Tartu maantee saab uue nime

Wäike Tartu maantee ümbernimetamisega Sakala tänawaks puudub wajadus nimetada Suur Tartu maanteed omadussõnaga „Suur".

Linna haridusosakond soowitab nimetada Suur Tartu maantee Tartu maanteeks. Linnawalitsus on ühinenud sellega ja paneb linnawolikogule ette nimetada Suur Tartu maantee Tartu maanteeks.

Õppemaksu tahetakse tõsta

Linnawalitsus on esitanud wolikogule ettepaneku õppemaksu tõstmiseks. Linnawalitsuse ettepaneku järgi kujuneks koolides õppemaks, alates tulewasest õppeaastast, järgmiselt:

Progümnaasiumides, realkoolides, gümnaasiumides, kommertskoolides ja teistes kõrgema astme kutsekoolides Kr. 35.— semestris;

Kaubandus- ja ärinduskeskkoolides, Kodunduskeskkoolis, Naiskutsekoolis ja Kodumajanduskoolis Kr. 20.— semestris;

Kaubanduslikel õhtukursustel: 1) õppemaksu Kr. 20.— semestris, 2) eritasu masinkirja õpetamise eest Kr. 5.— semestris, 3) eritasu inglise keele õpetamise eest Kr. 5.— semestris;

Koduföstuskoolides Kr. 15.— sem.

Naisföstusõpilastekoolis — õppematerjalide ja -wahendite soetamiseks: 1) majapidamisrühmas Kr. 5.— aastas, teistes rühmades Kr. 2.— aastas.

Kinniswaramaksu tasumise tähtaega pikendatakse

Linnawalitsuse poole on pöördunud palwetega mitmed kinniswarade omanikud, paludes pikendada kinniswara hindemaksu wõla tasumise tähtaega.

Linnawalitsus on palwetele wastu tulnud ja lubanud kinniswaramaksu pikendada järgmistele kinniswaraomanikele:

Warik, Ludwig, Tehnika tn. 2, August Elken'i pärandustombu hooldajad, Warblase tn. 5, Goldberg, Oskar, Kopli tn. 46, Park, Christjan, Kopli tn. 8.

Üürimittemaksmise pärast

tõstetakse jaoskonnakohtuniku otsusel korteristi wälja:

Hugo Ridolin, Liiwalaia t. nr. 103, krt. 13; Georg Int, Sakala t. nr. 13, krt. 6; Pauline Grosbaum, Lutri tn. nr. 12, krt. 16.

Korteriühingute osatähtsus korteriolude korraldamisel

Tallinna linnawalitsuse algatus korteriühingute laiaulatuslikumaks organiseerimiseks on tekitanud wäga mitmesuguseid arwamusi. Paljudele on jäänud mulje, et nüüdseest peale on korterite saamise olukord lahendatud, ning teisalt jälle kardetakse, et korteriühingute kaudu on loodud tõsine konkurents majaomanikele.

Peab kohe tähendama, et selle kawatsusega ei näi saawutatawat ei ühte ega teist.

Karterituru nõudlusele awaldawad korteriühingud õige wäikest mõju. Nagu linnawalitsus ise tõendab, on seni suure waewa ja töö järele suudetud ellu kutsuda ainult kolm korteriühingut. Ühe ühingu elamu on walmis ja kahe ühingu majad praegu ehitamisel. Kolme elamu juureehitamine ei awalda kuigi tunduwat mõju Tallinnas, kus elanikkond on suur ja linna rahwaarw pisi-taja näitab kaswu. — Korterinõudluse seisukohalt ei ole olukord sellega kuigi suures ulatuses paranenud ning pole ka loota, et tulewikus saawutataks teisi tulemusi.

Meie inimene on ühiselamute wastu umbusklik. Kurwad kogemused on seda õigustanud. Korteriühingute kaudu pole saawutatud mingeid tulemusi teistes maades, mis oma oludelt on meiega sarnased.

Korteriühingute kaudu on saawutatud tulemusi ainult säärastes tööstusrajoonides, kus on kujunenud wälja püsiwad tööstuslikud tööalad. Sellistes kohtades on loodud küllaldase edukusega nn. tööliste ühiselamuid wõi tööliste blokk-maju. Säärased ühiskwartaalid ajetsewad töökeskuste lähikonnas ja on tarwilikud tihedasti ajustatud tööliskonnale peawarju andmiseks.

Meie olukord Tallinnas on hoopis teissugune. Siin pole kujunenud wälja kindlaid tööstustööliskonna elukutseid ega saagi kujuneda, kuna pole tekkinud niiwõrd laiaulatuslikku tööala, mis enese ümber koondaks senisest arwukama tööliskonna. Tööliskond liigub üheest ettewõtteest teise, wahetab kiiresti tööala ja selle järgi walib ka omale korteri, kas töökoha lähedusse wõi ka kaugemale, nii kuidas kellegi olukord lubab ja rahakott wälja kannatab.

Kui kõneldakse korteripuudusest, millele wihjatakse ka linnawalitsuse põhjenduses, siis maksab see ainult wäikekorterite suhtes.

Suuremaid kortereid on meil praegu külluses. On walminud rida uusi maju ja osa on walmimisel, mis suudawad küllaldaselt rahuldada korterinõudlust. Me wõime tähele panna, et uutes ehitatawates majades on rida kortereid wälja andmata ja ei leita üürnikke. Korterid seisawad tühjalt ja ootawad elanikke, kuid neid ei tule. Pole seega mingit alust rääkida korteripuudusest.

Korterite hindade kohta on mitmesuguseid arwamusi. Tallinna korterite üüride kohta wõib tähendada ainult seda, et need on tõusnud paari aasta jooksul õige wähesel määral.

Sellewastu on mitmekordselt tõusnud ehitusmaterjalide hinnad ja remondikulud, nii materjalide kui töötajude osas. Selle tagajärjel on uute elamute püstitamine toonud kaasa üürihindade tõusu, eeskätt uutes majades. See on parafamatu nähe, kui ei taheta näha majanduslikku laostumist. Ehitataw elamu peab end rentteerima, wastasel korral ei saa üldse maja ülal hoida.

Sama üürihinna küsimuse ees seisawad ka tulewased korteriühingud. Tahes-tahtmata tuleb neil arwestada ehituskulude tõusu, wõrreldes eelmiste aastatega, ja selle järgi ei ole mingit mõistlikku oletust, et ühingute elamud, mida linnawalitsus organiseerib, suudaksid üürihindu alla suruda, wõi et seal elamine tuleks odawam.

Seniste kogemuste põhjal wõib kindlasti oletada, et ühiselamute juures on karta ehituskulude suhtelist kallinemist wõrreldes eramajade ehituskuludega, kus majaomanik on ise ehituse juures ees ja taga ning püüab kuludes olla õigiti kokkuhoidlik.

Nii wõime linnawalitsuse kawatsuste kohta teha ainult ühe ja wankumatult eksimatu järelduse, et ühingute kaudu saadakse kätte ainult üürihindade tõusu, mitte aga langust.

Soodustused, mida linn kawatseb anda korteriühingutele, on kahtlemata suured. Lubatakse anda odawam ehituskrunt, projekteerida ehitusplaanid ja kalkulatsioonid, mis osaliselt küll wõiwad mõjutada ehituskulusid.

Küsime nüüd awameelselt, misguste sihtidega linn on õigustatud looma soodustusi ühele osale majaomanikele, käesolewal juhul korteriühingute majaperemeestele? Pealegi kui see soodustus saab osaks õige pisikese osatähtsusega grupile, kuna kandwam osa majaomanikke peab endiselt täie koormatusega oma raskusi edasi kandma.

Meie saame aru, kui korteriühingute organiseerimisel oleks loodud kindlad sihid ja selge ülewaade, misguse sihi saawutamiseks kawatsetakse korteriühinguid toetada. Selles osas ei ole seni mingit selgust. Tehakse seda asja, et midagi teha. Argu pandagu seda pahaks, kuid majaomanikele, kes seni on korterinõudlust rahuldanud, tundub selline teguwiis arusaamatuna.

Korteriühingute kaudu paari maja ehitamine ei mõjuta mingil määral Tallinna korteriolusid. Üürihindades ei tule ka muutust, wõi kui tuleb, siis ainult üüride kallinemise näol. Ja milleks siis säärane häiresignaal on wälja lastud?

Kui linn tahab elada kaasa korterite olukorra parandamisele, siis tuleb kõigepealt jõuda selgusele, mida tahetakse saawutada. Selles mõttes pole ülearune koostöö praeguste majaomanikega, kes on nüüd ja ka tulewikus kandwaks osaks korteriolukorra loomisel. Kas linnaisad ei märka, et korteriolude kujunemisel on arwatawasti sääraseid faktistusi ja asjaolusid, mis on laiema ulatusega ja mida ei saa parandada paari-kolme ühingu maja ehitamisega.

Selles suunas tegewuse arendamine aitab ehk tuua tõhusamaid ja reaalsemaid tulemusi.

B. S.

Rahwahulgad terwitawad Hitlerit tema läbisõidul Brauenau'st, oma sünnikohast.

Hulkur

Franz Herczeg.

Stephan Baan'il läks halwasti. Ta oli alla käinud, nagu üks kunstnik üldse wõib alla käia. Tema maale ei wõetud näitustele, arwustus materdas teda julmalt, nii et noormees lõppeks isegi oma talendis hakkas kahtlema. Ta loomisjõud oli halwatud, ta jättis enda wälimuse hooletusse ja muutus inimpelguriks. Nädalaid toitus ta ainult kohwikuist wõlgu wõetud kohwiga.

Seal astus ühel päewal wäike Jolan tema ateljeesse. Kohkunud seal walitsewast korralagedusest, tõi ta kohe luua wälja ja pühkis, endamisi laulda trallitades, pildid ning wisandid tolmust.

„Sina lollpea!“ ütles ta kunstnikule. „Neis wisandeis on suur warandus ja sina nälgid.“

Ta wiis mõned maalid ning wisandid kunstiesemete kauplusse, ja tõi tagasitulles toidunaineid ning tubakat ühes.

Kogu kunistnikkond tundis wäikest hulkurit — Jolanit, seda wähenõudlikku, alati rõõmsat, pisut üleannetut tüdrukut. Ühel päewal oli ta lillekorwiga käes ilmunud kunstnike kõrtsi ja sellest peale oli ta boheemlaste juures armastatumaid külalisi.

Jolan jäi Baani juure.

„Mitk sa ei maali?“ küsis ta.

„Mida ma peaksin maalima?“

Tüdruk wõttis paleti ja ajus sellega toa keskele, poosis, millest ilusamat poleks osanud joowida üksi kujur. Jolan omas suurepäraseid käsiwarsi.

Baan maalis oma parima pildi: „Tütarlaps tamburiiniga,“ mis kroonisi näitusel esimese auhinnaga ja mis kunstniku ainsa hoobiga tegi kuulsaks. Ootamatu menu hajutas udu, mis oli koormanud tema kunstnikuhinge, ja ateljees walitses jälle rõõmus meeleolu.

Jolan ja Baan elasid omapärast elu. Tüdruk ei taibanud palju majapidamisest, tema kogu õmbluskunst seisnes selles, et ta Stephan'ile oskas nööbi kuue ette õmmelda. Söögi tõi ta lähemast wõõrastemajast ja serweeris selle paberiga kaetud laual.

2.

Ühel päewal astus ateljeesse keegi musta riietatud, range ilmega wanem daam. Käes kandis ta reisikohwrit.

Uuriwa pilguga mõõtis too matroon eksootiliste esemetega täidetud ruumi, siis kõnetas ta järsult Jolanit:

„Otsin kunstnik Stephan Baan'i ...“

„Stephanit ei ole kodus. Palun õhtul tagasi tulla.“

„Ta elab niisiis siin? Ja mida teete teie siin?“

Jolan aimas selles waljus daamis waistlikult waenlast. Ta tõstis trotsiwalt oma sajipea:

„Olen siin kodus.“

„Teie elate siin?“ küsis naine ebameeldiwalt üllatatult. „Kas olete härra Baan'i abikaasa?“

Tüdruk kibestus.

„Olen rohkem kui tema naine. Olen tema modell, abiline, tema kaitsja, sõnaga kõik. Mind ei saa siit keegi ära ajada.“

Wana daam tegi argliku žesti, nagu tahtes midagi ütelda, siis lahkus ta sõnatult.

Tüdruk heitis karunahale ja ootas kannatamatult Stephanit; teda waldas mahajäetusetunne.

Lõppeks tuli Baan koju. Sõnatult wiskas ta kübara lauale.

„Minu ema oli siin,“ ütles ta wähese waikimise järele tuhmi häälega.

„Ja nüüd tahad sa mind muidugi minema kihutada?“ hüüdis tüdruk erutunult.

Kunstnik waikis hetke.

„Sa ei tohi nii kõnelda, Jolan,“ ütles ta lõppeks. „Ma ei aja sind ära; selleks olime me liialt head sõbrad. Tahame jääda neiks ka edaspidi. Kuid mu ema on prowintslane ... Ja muide, tal on õigus: pean alustama korralikku elu ...“

„Oh, mulle ei ole waja ust näidata, lähen ise.“

Stephan sammus närwiliselt mööda tuba edasi-tagasi. „Waata, Jolan, ärme kõneleme praegu sellest, küllap homme leiame nõu.“

Mõte weeta weel üks öö siin, ajas Jolanile were näkku. Ta ei tahtnud jääda ainsaks tunnitsi. Kiiruga otsis ta oma asjad kokku ja köitis need rätikusse.

„Ela hästi, Stephan ...“

„Jolan! Sa oled nii palju minu heaks teinud, minule ohwerdanud, tahaksin meeleldi seda taja teha ...“

Ta otsis oma taskuis. Leidnud sealt mõned pangatähed, surus ta need Jolani pihku.

„Ole mõistlik, Jolan. Sa wihastad mind, kui ja seda wastu ei wõta!“

Langetatud päi lahkus Jolan rahaga peos majast. Baan tahtis talle midagi järele hüüda, kuid taipas samas, et nii on parem.

3.

Kunstnik weetis uneta öö. Wastu hommikut tõusis ta üles, et külastada oma ema. Awades ateljee ukse, mis wiis wäikesesse aeda, põrkas ta kohkudes tagasi.

„Jolan!“

Tüdruk istus kössitõmbunult trepil, wärisedes jahedusest nagu külmetaw lind. Ta nägu oli hirmutawalt kahwatu.

„Jolan, ega sa ometi kogu öö siin ei istunud?“

„Mõtlesin, et kutsud mind tagasi. Ootasin terwe öö ...“

Ta kõneles tasase, nõrga häälega, ja ta nägu oli öö jooksul tublisti muutunud.

Stephan wõttis tüdruku ümbert kinni ja wiis ta majja. Kõik tekid, mis ta majast leidis, mässis ta wäikesekese peale. Sellele waatamata külmetas Jolan. Seejuures jutustas ta ikka jälle:

„Öö oli lõputa! Ma ei teadnud seni, et üks öö wõib olla nii pikk ...“

Lõuna ajal tahtis Jolan üles tõusta, et tuua sööki, wajus aga jõuetult diiwanile tagasi. Seni oli ta külma üle kaewanud, nüüd aga hõõgusid ta põsed ja silmad läikisid palawikust.

Stephan oli päewad ja ööd tema kõrwal. Kümme korda päris ta:

„Sa ei ole mulle kuri, Jolan, eks ole, sa pole mulle pahane?“

„Ei — kuid palun, ära saada mind haiglasse!“

„Ei, armsam, ma ei lase sind enam oma juurest eemale, mitte iialgi enam!“ tõotas Stephan siiralt.

Jolan pilutas õnnelikult silmi. Kohe seejärele wajus ta palawiku sonimisesse.

Ühel õhtul seletas haige, tal polewat enam walusid ja ta tundwat end eriti hästi. Baan hingas kergemalt. Pärast paljusid walwamisöid tohtis ka tema kord magada.

Kui ta hommikuhämaruses astus Jolani juure, lamas tüdruk liikumatult oma asemel.

„Jolan! Jolan!“

Ta ei liigutanud. Käsi oli külm ja kange ...

Stephanit oli tabanud nagu raske hoop pähe. Ta wajus põlwedele ja hüüdis nuukstudes ikka jälle tüdruku nime.

Arganud oma esimesest meeleheitest, waatles ta kaua Jolani nägu. Ilus, püha rahu warjutas seda.

Nüüd ütles Baan esimest korda seda, mida ta hiljem oma sõpradele ikka jälle sellest wäikesest hulkurneiust kinnitas:

„Ta oli nii õilis, ilus ja puhas nagu mõni pühak!“

Tallinna Majaoman. Seltsi II ehitusmaterjalide ja kodukaunistamise näituselt

Esimestel päewadel eriti elaw osawõtt. Näitust külastanud haridusminister, ministriabid ja rida tuntud awaliku elu tegelasi

Tallinna Majaomanikkude Seltsi juhatuse liikmeid ja aukülalisi näituse awamisel. Wasakult: A. Kapsi, F. Wachtmeister, dr. J. Masing, R. Rosing, M. Kabal, J. Anton ja Aamisepp.

Juba laupäewa warahommikust peale algas näitusruumes wilgas tegewus. Auto-auto järele saabus wäljapanekuid ning sama palawikulise kiiruga algas nende ajetamine igale määratud platsile. Nii kestsid ettewalmistused kuni kella 12-ni, mil wõis juba öelda, et näitus ootab külastajaid. Ja wiimased ei lasegi end kaua oodata. Ilmuwad näitusekomisjoni liikmed ja Seltsi juhatusliikmed, kellest awatoimingust wõtsid osa J. Anton, A. Kapsi, M. Kabal, R. Rosing, Joot, A. Nirk, J. Haarmann ja M. Kolk.

Näituse awas linnapeaabi A. Uesson.

Weidi enne kella kahte ilmub ka linnapeaabi A. Uesson, keda wõtawad wastu Seltsi juhatusliikmed. Linnapeaabi teeb ringkäigu näitusruumes, et tutwuda wäljapanekutega. Kell kaks kogunewad külalised saali ühte otsa paigutatud kõnetooli ümber. Külastajaid sel momendil wõis olla tugewasti üle paarisaja.

Kõnetooli, mida ehiwad riigi- ja Seltsi lipud, astub Tallinna Majaomanikkude Seltsi esimees J. Anton. Ta märgib oma lühikeses awakõnes muuseas järgmist:

„Sellest on möödunud juba üle kahe aasta, kui Tallinna Majaomanikkude Seltsi juhatusel tekkis mõte korraldada ehitusmaterjalide näitus wälismaalt ammutatud kogemuste ja tähelepanekute õhutusel. Esimene näitus, mis toimus 1936. a. hilissuwel, andis korraldajaile küllaltki pingutawat tööd, kuna korraldajail endil ja ka paljudel wäljapanejail puudusid kogemused sääraste näituste läbiwiimiseks. Kuid esimene näitus õnnestus kõigiti rahuldawalt ja leidis palju külastajaid. Tiiwustatud esimese näituse edust, astuti peatselt teise näituse korraldamisele. Ja nüüd, warakewadisel ajal, seisamegi 2. ehitusmaterjalide ja kodukaunistamise näituse awatalituse ees. Näituse aupatroniks on linnapea J. Soots, kelle haigestumise tõttu asendab teda linnapeaabi A. Uesson. Palun teid linnapea esindajana wõtta näitus oma kõrge kaitse alla."

Sellele järgnewalt astus kõnetooli linnapeaabi A. Uesson, kes oma awakõnes märkis kokkuwõetult järgmist:

„On wana tõde, et Tallinn on üks neid linnu, mis ei saa kunagi walmis. Seda wõime konstateerida juba aastaid oma waatluse alusel. Järjest kerkib uusi maju ja isegi terweid rajoone. Wiimaste aastate ehitustegewus on märgatawalt kandunud üle kiwiehituste rajoonidesse, kuhu kerkib nägusaid suurehitusi.

Uha enam propageeritakse tulekindlate materjalide tarwitamist. Seepärast on terwitataw, et Tallinna Majaomanikkude Selts on oma näitusel eriti rohkelt rõhku pannud tulekindlate ehitusmaterjalide propagandale. Samuti näeme näitusel palju teisi tehnilisi uuendusi, mille tundmaõppimine meie ehitajaile ja majaomanikele osutub hädawajalikuks. Järjest arenew elutempo nõuab olelewais ja ehitatawais elamuis uuenduste teostamist ja sellele ongi juba omistatud tähelepanu. Mul oli hiljuti juhus waadata üht linnawalitsusele kinnitamiseks esitatud eluhoone projekti, mis oma kawade kohaselt oli tehnika wiimane saawutus. Majal puuduwad isegi korstnad! Kõik on wiidud üle elektrile ja gaasile.

Ehitusmaterjalide kõrwal wäärib näitusel märkimist ka kodusisustuse osakond. Ei ole mõeldaw elamu ehitamine ilma tihedas kontaktis korterite sisustamisega ja ruumijaotusega. Seepärast on terwitataw näituse kodukaunistamise osakond, mis annab nii majomanikkudele kui üürnikele tõhusa ülewaate moodsest korterisisustusest.

Märkimist wäärib ka näituse korraldamise aeg, mis õnnelikult walituna on just enne ehitushooaja algust. Seega annab näitus igale ehitajale juba aegsasti ülewaate saadaolewaist ehitusmaterjalidest ja üle aastase wahemiku järele turule ilmunud uudismaterjalidest.

Mul on au Tallinna linnawalitsuse nimel terwitada Tallinna Majaomanikkude Seltsi juhatust, eesotsas Seltsi esimehe J. Antoniga, kõiki näituseküllaliisi ja soowida näituse heaks kordamineku parimat õnne. Nende soowidega awan ma Tallinna Majaomanikkude Seltsi 2. ehitusmaterjalide ja kodukaunistamise näituse."

Järgnewalt wõttis sõna Majaomanike koja esimees dr. J. Masing. Ta märkis muuseas järgmist:

„Kõrgeauline näituse aupatroon, Seltsi esimees, juhatusliikmed, näituse korraldaw komisjon ja külalised. Mul on au teid terwitada Majaomanike koja nimel.

Iga näitus, tahtes saawutada edu, peab andma wõimalikult täiusliku ülewaate ja sisu, mille poole tuleb püüda. Meie wõime nentida, et täna awatud näitus täidab oma ülesandeid ja sihte. Käesolew näitus annab küllaldaselt kaaluka ülewaate meie ehitusmaterjalest ja kodusisustuswahendeist. Näitus on õpetaw ehitajale, majaomanikule kui ka üürnikule.

Soowin Majaomanike koja nimel näituselle head kordamineku!."

Seega lõppes näituse awamise ametlik osa ja algas tutwumine wäljapanekutega. Esimeste külastajate hulgas oli teedeministri abi inj. Jürgenson, Riigi Ringhäälingu direktor kolonel Olbrei, rida linnawalitsuse liikmeid, linnawolinikke ja Majaomanike koja juhtiwaid ametnikke.

Peale wäikest ringkäiku näitusruumes kogunesid auwõõrad, Seltsi juhatusliikmed ja ajakirjanduse esindajad rõdule, kus näituse korraldajate poolt pakuti klaas weini. Lõbusas keskustelus wiibiti seal ligi tund aega, puudutades näituse korraldamise küsimusi ja kawatsusi sellelt alalt lähemas tulewikus. Märgiti ka sobiwate näitusruumide puudumist, millise küsimuse lahendamise tarwilikkusele lähemas tulewikus wihjasid mõned juhtiwtegelased. Edasi mainiti weel näituse õnnestunud aega ja rohkeid wäljapanekuid, mis on küllaldaseks tagatiseks näituse heale kordaminekule.

Pühapäewal külastati näitust õige elawalt. Peagu kogu päewa olid mõlemad saalid tulwil waatajaid. Kõlas wahetpidamata muusika kahe raadiotöötuse poolt, mis andis näitusele teatawa piduliku ilme. Pühapäewal wõis arwata näitusekülastajaid müüdud piletite, aukutsete ja Seltsi liikmekaartide järgi umbes 3—4000-le.

Majaomanike koja esimees dr. Masing terwituskõnet pidamas.

Linnapeaabi A. Uesson awab 2. ehitusmaterjalide ja kodukaunistamise näituse.

Haridusminister külastas näitust.

Elaw oli ka esmaspäew. Warahommikust kuni lõunani käis näitusel kooliõpilasi gruppides. Erilise huwikusega jälgisid wäljapanekuid Tallinna tehnikainstituudi üliõpilased.

Esmaspäewa ennelõunal külastas näitust ka haridusminister kolonel Jaakson koos ministeeriumi majandusosakonna direktoriga. Külalisi wõttis wastu ja saatis ning andis selgitust wäljapanekute kohta Seltsi juhatusliige A. Kapsi. Minister jälgis suure huwiga kõiki wäljapanekuid ja lahkus näituselt üle pooletunnilist ringkäiku. Teiste tuntumate külaliste hulgas wõib märkida weel pr. Eenpalut, kes eriti oli huwitatud kodusisustuse wäljapanekuist. Edasi wõis näitusekülastajate hulgas märgata weel rida teisi tuntud awaliku elu tegelasi, kes kõik tähelepanuwäärse huwiga jälgisid wäljapanekuid.

Tallinna Linnapank ehitab pangamaja

Uus hoone ehitatakse Wanaturukaela

Linnapank soowib omandada, pangamaja ehitamiseks, Raekoja tn. 10 ja Kuninga tn. 9 asetsewaid Lydia Uljew'i kinniswaru. Nende kinniswarade pindala kokku on 475,22 rm. Koos Raekoja tn. 12/1 asetsewa kinniswaraga, mis kuulub Linnapangale pooles mõttelises osas ja mille suurus on ca 376 rm, oleks krundi kogusuurus 851,22 rm.

Asjatundjate arwestuse järgi on wõimalik sellele krundile ehitada neljakordne pangamaja, mahuga 13.734 m³. Arwestades praegusi ehituse hindu, maksaks ehitus Kr. 343.350.— Kinniswarade omandamine ja ehituste lammutamine läheb maksma Kr. 320.000.—. Seega läheks kalkulatsioonide järgi pangamaja ehitamine maksma Kr. 663.350.—. Arwestused näitawad, et nende ehituskulude juures pangamaja ehitamine majanduslikult on õigustatud.

Pikemate läbirääkimiste tulemusena kinniswarade omanik Lydia Uljew on nõus kinniswarasid müüma hinnaga Kr. 195.000.—.

Linnapanga nõukogu on otsustanud selle hinnaga kinniswarad omandada ja esitab wastawa ettepaneku wolikogu tänasele koosolekule kinnitamiseks.

Tallinna linnawolikogu koosolek täna

Täna, 23. märtsil 1938. aastal kell 6 õhtul peetakse linnawolikogu korraline peakoosolek. Päewakorda on wõetud:

Mitmesuguste lootuseta wõlgade kustutamine; maaweerte omandamine Tulika tänawa laiendamiseks; maaweere omandamine Telliskiwi, Rohu ja Saue tänawate alla; maaweere omandamine Liiwa tänawa laiendamiseks; maaweere omandamine Terase tänawa laiendamiseks; maaweere omandamine Pärna tänawa laiendamiseks; kinniswarade omandamine Linnapangale; kinniswara obrokile andmine Leo Sepp'ale; heinamaa müümine Anton Jõeäär'ele; Gismäe rahast partsellitud krundi üleandmine Meta Treiberg'ile; Tallinna Kalasadama korrashoiu ja tarwitamise sundmääruse § 1 muutmise sundmäärus; maatükkide wahetamine S. Schumann'iga; kinniswara obrokile andmine Nikolai Teliste'le; maaweerte omandamine Narwa mnt., Hollandi ja Karu tänawate laiendamiseks; kinniswaramaksu wõlgade tasumise tähtaja pikendamine; linna pandimaja rewisjonikomisjoni walimine; linnapanga rewisjonikomisjoni walimine; linnawolikogu juhataja abi walimine A. Gustawsoni asemele, tema wolituste lõppemise puhul.

Hollandi ja Karu tän. laiendatakse

Linnaplaani järgi wajab linn Narwa mnt., Hollandi põiktänawa ja Karu tänawa wahel asetsewatest, Taube Friedmann'i ja Rosalie Herzfeldti kinniswaradest tänawa laiendamiseks kokku 462,55 rm. maad.

Läbirääkimistel nõustusid omanikud andma linnale tähendatud maatükki tasuta ja kinnistama selle omal kulul linna nimele.

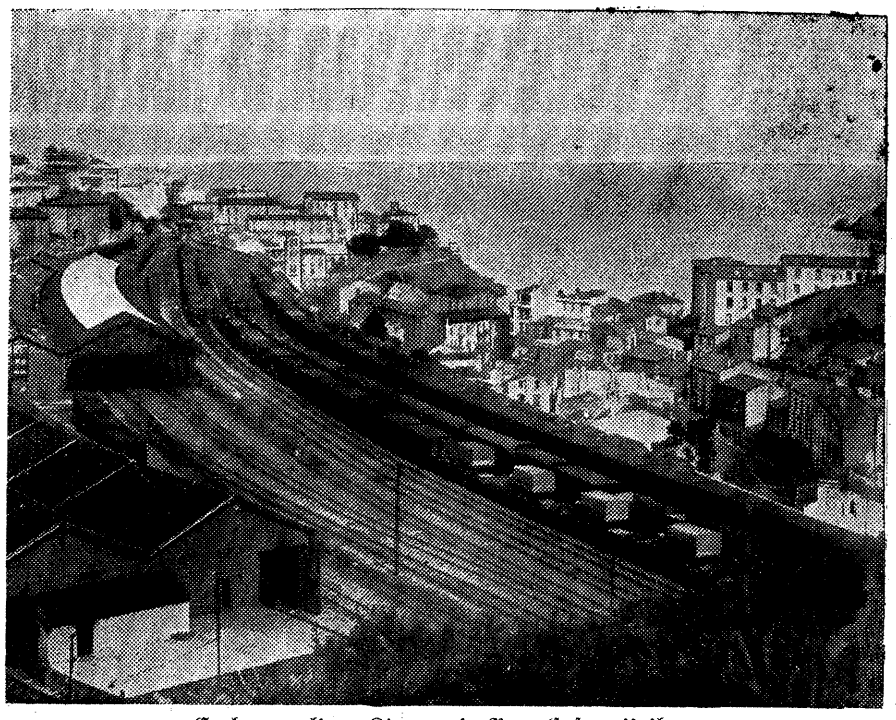

Cerberes, linn Hispaania-Prantsuse piiril.

Kevadmeeleolust

On tawalisels nähteks, et esimestel kewadpäewadel, kui päike hakkab soojemalt paistma ja õhk muutub pehmemaks, inimesed hakkawad tundma märgatawat wäsimust. Ojale annab küll kewadmeeleolu nagu jõudu juure ja teeb rahutuks.

Need asjaolud näitawad, kui tugewalt inimese elu on seotud loodusnähetega. Nagu peenele instrumendile mõjuwad närwidele wälised nähted, ja nimelt igale üksikule inimesele ise tugewuses, naistele üldiselt tugewamini kui meestele.

Wiimse wõimalusena pole kewadmeeleolud mitte seletatawad; need kuuluwad saladuste hulka, millised meie elu alaliselt ümbritsewad. On püütud leida seletusi, mis kõlawad natuke müstiliselt: nagu wäljas taimeilmas mahlad kaswama ja liikuma hakkawad ja kogu loodus uut elu algab, nii tekib ka inimese kehas teataw muutumisprotsess; ta püüab end wanadest jäänustest wabastada ja oma mahlu uuendada. Selleks ta wajab wärsket toitu, nagu loodus seda talle pakub, eriti wärsket aiaja puuwilja.

Natuke kainemalt kõlab teine seletus, mis püüab eriti lahendada kewadise wäsimuse põhjusi. Siin etendawad õhurõhumine ja õhu niiskusesisaldawus teatawat osa. Peale selle kannatame talwe järelmõjude all. Oleme kuude wiisi wiibinud peaasjalikult kinnistes ruumides ja õhust ära wõõrdunud. Nüüd awame aknad ja paistame endid sooja päikesepaiste käes. Kõik see nõuab teatawat keha ümberkorraldumist, mis seab ka suuremaid nõudmisi närwidele. Ka südame töökoorem kaswab. Seda mõjutab päike. Päikese mõjuga on seletataw ka meie meeleolu muutus, wähemalt osaliselt. Aga see on ühtlasi ka pingutaw. Liiga tugew päikese mõju wõib esile kutsuda isegi ebameeldiwa südamekloppimise. Päewane temperatuur kõigub kewadeti teatawasti eriti tugewasti, mispärast on wäga raske öieti riietuda; lõuna paiku on soe, hommikul ja õhtul seewastu jahe. Ka see alaline temperatuuri wahetus nõuab kehalt ikka jälle erilisi pingutusi, eriti närwidelt ja südamelt, nii et wäsimustunne kui ka teataw rahutus on wäga mõistetawad.

Kui ka nende seletuskatsetega kõik selgitatud pole, wõib neist keha siiski teatawaid järeldusi selle kohta, kuidas kewadise wäsimuse wastu kõige tagajärjekamalt wõidelda ja seda kõige ilusamat aastaaega wõimalikult soodsalt oma terwisele ära kasutada. Kõigepealt on tarwilik aegamööda, aga ometi wõimalikult kiirelt, kõigi muutustega harjuda. Kes kogu talwe läbi ikka ainult lühikest aega wäljas wabas õhus wiibinud ja palju söönud, ei peaks mitte, ilusast ilmast waimustuse sattudes, seda mitmetunnilisels wäljaswiibimisels ära kasutama. Waewalt meie oma kopsudele nii palju wärsket õhku suudame pakkuda, kui nad wajawad, ometi teeme seda kõige paremini, kui alguses soojal keskpäewal wäljas wõi lahtise akna juures istume wõi lamame. Sealjuures tuleb hoiduda külmetamise eest ja mitte lamada paljal niiskel maal. Pikemate käikudega tuleb harjuda pikkamööda, wõimalikult igapäewaste jalutuskäikude näol. Kes wäga wäsinud on ja kellel palju tööd, sellel oleks soowitaw jalutuskäigu asemel õhtuti pärast päewast tööd hästi kinnisaetult mugawal tugitoolil wõi diiwanil lahtise akna juures lamada. Ka öösine magamine awatud akna juures aitab kiiremini harjuda kewadise õhuga.

Spordisõbrad, kes ka talwel palju wabas õhus wiibinud ja igasuguse ilmastikuga end karastanud, ei tarwitse mitte neist reegleist kinni pidada. Nemad wõiwad ilusaid kewadpäewi täiel määral ära kasutada ja nad kannatawad sealjuures kewadwäsimuse all wähem wõi üldse mitte. Kes aga on nõrk, ületöötanud ja närwiline, peab olema kewadel ettewaatlik, loomulikult ilma erilise kartuseta, sest on ju waid tarwis kohaneda looduse muutustele. Isegi wäga tundw kewadine wäsimus ei tohi weel olla muretsemise põhjuseks.

Ka toitlusele tuleb kewadel pühendada erilist tähelepanu. Talwel wajab keha üldiselt suuremal määral raswa ja liha kui soojematel aastaaegadel. Aga just need toitained nõuawad seedimisorganitelt suuremat jõudu ja kutsuwad sellepärast ka kergemini esile wäsimustunde. Kui hakkab soojemaks minema, peab ka toit muutuma kergemaks. Ei tarwitse liha mitte täielikult toidusedelilt kustutada, ometi tuleb tema hulka ühes raswaga aegamööda wähendada. Enne kui wärske aedwili müügile ilmub, wõib witamiinide saamiseks tarwitada sidruneid ja apelsine. Kui määrtuslik ja witamiiniderohke wärske wõi ka oleks, ometi ei tohi tema kõrwal mitte unustada mett. Wiimast üldse hinnatakse terwise suhtes liiga wähe.

Täielikult kõigi nende abinõudega kewadwäsimust kõrwaldada ei saa, aga teda wõib ometi märgatawalt wähendada. Kõigepealt mõjub see wäsimus wähem piinawalt, kui endale selgeks tehakse, et see on midagi päris loomulikku. Ta tähendab nõuet, et keha eest tuleb hoolt kanda, mööduwat waheaega, millele järgneb aeg täis uut jõudu ja wärskust. Ei tarwitse seepärast enamail juhtudel oma harjunud päewatöö määra mitte wähendada, aga wõib püüda seda aega, mis iga päew on määratud puhkuseks, wõimalikult hästi ära kasutada ja nii kewadet enesele lasta saada tõeliseks jõu-uuendajaks ja jõuallikaks.

SOKOLAAD
Diplomaat
KAWE

Tallinna kindluse saladuslik vang

Metropoliit Arseni Maciejewicz 1768.—1772. a. Tallinnas wangis

Leidub ajalooliselt tuntud isikuid, kelle tegewus pole jätnud mingeid jälgi Eesti ajalukku, kes aga siiski olulisel määral ruumiliselt on seotud mõne kohaga meie kodumaa pinnal.

Kahtlemata omapärasemaid kujusid siin kirjeldatud ajalooliste isikute kategooriast oli 1772. aastal Tallinna kindluses üle 4 aasta kestnud raske wangipõlwe järele surnud endine Rostowi ja Jaroslawi metropoliit Arseni Maciejewicz. Rohkearwulised legendid, üks põhjendamatum ning fantastilisem kui teine, on selle muide iseloomult wäga ägeda ning järsu, ajuti käitumises alluwatega julmuseni karmi wene kõrgema waimuliku ümbritsenud kiriku eest kannatanud märtri oreooliga ja tema tõelise isiksuse ümber aja jooksul pununud tiheda saladusloori. See aina tõstab puhtinimlikku huwi tema traagilise saatuse wastu.

Juba nimi üksleb, et meil on Arseni Maciejewicz'i näol tegemist poola rahwusest pärinewa isikuga. Ta wanaisa põlwnes poola aadlist — shljahtast. Arseni isa aga oli juba apostliku-õigeusu preester. Arseni, ilmaliku nimega Aleksander, sündis 1697. aastal Lõuna-Poolas, Wlodzimierzi linnas. Oma hariduskäiku algas ta kodumaal, õppides sünnilinnas ja muuseas ka Lwowi akadeemias. Õige warsti siirdus ta aga Poolast Wenesse Kiiewi waimulikusse akadeemiasse.

Kuid ka Kiiewi akadeemias ei püsinud rahutu Arseni Maciejewicz sedapuhku kuigi kaua. Juba järgmisel aastal kohtame teda Nowgorod Sewerskis, kus ta astus mungana ning ladina keele õpetajana kohalikku kloostrisse. Alles 1718. aastal, teiskordselt Kiiewi akadeemiasse tagasi tulles, jäi ta sinna pikemaks ajaks käiendama oma haridust filosoofias ja teoloogias. 1723. a. sai ta preestriks ja 1726. aastal lahkus ta akadeemiast lõplikult. Nüüd algas Arseni uuesti talle nii meeldiwat rändurielu, peatudes mõne aja wahepeal Tshernigowis ja külastades pärast seda küll Tobolskit kauges Siberis, küll Moskwat ja pärastise Arhangelski kubermangu kloostreid ja teisi kohti Põhja-Wenes, kus sattus ägedatesse ning sanaatilistesse waidlustesse seal kinnipeetawate raskolnikutega. 1734.—1737. aastani wõttis Arseni osa 4-st ekspeditsioonist, millede sihiks oli tee awastamine Põhja-Jäämere kaudu Kamtshatkasse, ja mis lõppesid tulemusteta. Juba siin areteeriti ta 3-da reisu ajal mingi salajase asja pärast ja toodi wahi all koos teistega Peterburisse, osutus aga süütuks. Haigestunud 4-da mereisu ajal skorbuuti, wabastati Arseni 1737. aastal ekspeditsioonist ja määrati Püha Sinodi liikme ning Vologda piiskopi Ambrosius Jushkewitsh'i käsutusse.

Wiimane oli tol ajal mõjuwõimsaim isik wene kiriklikus hierarhias ja lähenemine talle oli Arseni edaspidisele saatusele määrawa tähtsusega. Selle tagajärjel sai Arseni 1739. aastal wabanenud usuõpetaja kohale pealinna akadeemilises gümnaasiumis ja 1741. aastal Tobolski metropoliidiks. Sellegi sundis skorbuut Arsenit igatsema lahkumist kareda ilmastikuga Siberist. Wahepeal Nowgorodi peapiiskopiks ja sinodi eesistujaks nimetatud Ambrosius Jushkewitsh'i toetusel määrati ta juba 1742. aastal Rostowi metropoliidiks, milline koht parajasti oli wabanenud. Ühtlasi sai ta nüüd ka Püha Sinodi liikmeks.

Rostowi mitropoliidi järjele, millele allus ka Jaroslaw, jäi Arseni 20 aastat. Kohe uuele kohale asumisel tekkis tal õige teraw konflikt sinodiga ja warsti ka senatiga, sest ta keeldus ametiwande andmisest kindlaksmäratud wormijärgi, ega wõtnud wastu kloostritesse määratud inwaliide. Ainult keisrinna Eliisabethi suur wastutulelikkus päästis ta karistusest ning kloostrisse saatmisest. Nüüd pööras Arseni oma tähelepanu talle alluwa eparhia sisesasjadele, olles, nagu juba mainitud, julmuseni karm alluwate waimulikkude wastu. Ta laskis neile halastamatult jagada ihunuhtlust ja tegi seda mõnikord isegi oma käega.

Täiesti wastuwõtmatu Arsenile oli ilmaliku ehk riigiwõimu waheleegamine kiriku asjadesse, teinekord isegi lihtne kaasarääkimine neis. Endastmõista oli talle pinnaks silmas Peeter Suure poolt n. n. „Waimuliku reglemendiga“ kehtimapandud kord. Keisrinna Eliisabetiga, kes isegi nii wõimuahnete kiriku ülemkarjaste wastu oli wäga heatahtlik ning järeleandlik, ei saanud Arsenil loomulikult tekkida kokkupõrkeid. Ka lühiajalise Peeter 3. kirikuwaranduste wastu sihitud tegewuse kannatas ta weel kuidagi waikselt ära. Kui aga ebaseadusliku teel Wene troonile tõusnud Katriina 2. antud lubadusteist hoolimata kirikumaade suhtes õige pea hakkas jätkama oma kõrwaldatud mehe poliitikat, siis täitus Arseni wihakarikas ja hakkas warsti ajama üle ääre.

Wõib-olla mängis selles teatawat osa Arseni salajane lootus pääseda uue walitseja ajal riigiwõimule lähemale, mis aga ei teostunud. Sinodi eesistuja ning Wene riigi esimese waimuliku ihaldatud kohale kutsus Katariina mitte Arseni, waid temast 10 aastat noorema ning ka auastmelt madalama Dimitri Setshenow'i, kes sellal oli Nowgorodi peapiiskopiks. Alles oma kroonimise järele tema poolt ülendas Katariina ta metropoliidiks. Igatahes pidas Arseni Dimitri Setshenow'i, kes täielikult asus kaitsma ning toetama walitsuse tegewust kiriku suhtes, äraandjaks ja oma wihaseimaks isiklikuks waenlaseks ning peasüüdlaseks oma pärastises kurwas saatuses.

Kui kirikuwaranduste inwentseerimiseks ja ülewõtmiseks määratud waimulik komisjon 1763. aasta algul keisrinna kinnitatud juhistel asus tööle, alustas Arseni Maciejewicz otsustawat wastuaktsiooni. Mõtteosalised kõrgemate waimulike hulgast, kes ise ei soandanud oma waadete eest awalikult wälja astuda, andsid talle seejuures salaja tagant hoogu. Nende taasteadmisel ja õhutusel astus Arseni nüüd kolm wäga järsku, tollal walitsewa absolutismi ajastul otse kuulmata julget sammu.

Esiteks pani ta 9. weebruaril samal aastal piduliku jumalateenistusel Rostowi katedraalis rahwahulga ja kogu linna waimulike juuresolekul kirikliku neede alla kõik kiriku ja tema waranduste waenlased, wägistajad ja solwajad ning palus seejärele altaris kõuehäälega, et mälestus nendest kaoks ja et nende nimi kustutaks eluraamatust. Kuigi Arseni seejuures keisrinnat otseselt ei nimetanud, oli kuulajaile siiski ilmne, et ka tema tegewus kirikuwaranduste suhtes kuulus neede alla, ja see sai keisrinnale enesele õige ruttu teatawaks. Teine samm, mille Arseni warsti astus, oli pika ning wäga terawa protestikirja saatmine sinodile 6. märtsil kiriku maade ja teiste waranduste wõõrandamise wastu. Keisrinna, kellele sinod tegi asjast ettekande, luges Arseni kirja enese solwamiseks ja andis selle koostaja sinodi kohtu alla. Kuid enne, kui sinodi poolt Moskwast Arseni wahi alla wõtmiseks saadetud ohwitser Rostowi pärale jõudis, lähetas ta 15. märtsil sinodile uue protestikirja, mille eest ta samuti wõeti wastutusele.

Sinodi otsusega, mille wäikese pehmendusega kinnitas Katariina ja mis kuulutati 12. aprillil 1763, Arseni kaotas oma kõrge waimuliku seisuse, ta alandati lihtmungaks ja saadeti wangina Karjala Nikolai kloostrisse Arhangelski lähedal. Sinna jäi Arseni 4-ks aastaks. Siin 1767. aasta sügisel kahe munga kaebusel ta wõeti teiskordselt wastutusele kloostris jutuajamistel munkade ja wahisõduritega awaldatud mõtete eest. Neis nägi keisrinna uuesti oma isiku ja tegewuse, eriti aga trooniõiguste lubamatut arwustamist ning puudutamist.

(Järgneb.)

PERENAINE KODUS

Perenaistele

Ärgem häwitagem aedwiljade wäärtust toiduwalmistamisel

Igale perenaisele, kes tahab oma pere toitlustamist korraldada otstarbekohaselt ja wastawalt terwishoiu nõuetele, on aedwiljad ainsad abilised selleks. Oma ülesande suudawad nad aga ainult siis täita, kui oskame neid toitude walmistamisel õieti käsitada.

Teame, et aedwiljade toitewäärtus seisab peamiselt witamiinide ja toitesoolade sisaldawuses. Need hoolitsewad selle eest, et toitained organismis paremini ära kasutataks, on hädawajalikud tõrjeained haiguste ja nõrkuste wastu.

Kõik witamiinid on aga tundlikud erisi pikaajalisel ja mitmekordsel kuumutamisel.

Kõige täielikumal määral saame kätte kõik aedwiljades olewad toitollused muidugi toortoitudest. Sellepärast ongi soowitaw süüa igasuguseid aiasaadusi rohkel määral toorena — olgu siis terwena süües wõi toore salatina teiste toitude kõrwal.

Kindel on, et aedwiljad igasuguse keetmise ja küpsetamise juures kaotawad osa oma wäärtusest. Järeldusena oleks wahest see, et peaksime siirduma täielikult toortoitude tarwitamisele. Sellest ei tuleks aga midagi wälja, sest: 1) paljude inimeste seedeelundid ei kannata toortoite; 2) meie, kui külmema kliima elanikud, wajame sooja toitu, wähemalt talwel; 3) on raske harjuda tarwitama otsekohe ainult aedwilju—kuna näeme, et nende tarwitusele wõtmine üldse raskusi teeb erisi raskema töö tegijaile. Nii on siis kindel, et meil tuleb aedwilju ühel wõi teisel wiisil ka edasi küpsetada. Seda tuleb aga meil teha nii, et toitolluste kadu oleks wäikseim. Kasulikum on wast küll küpsetada aedwiljad terwena nagu me seda teeme sageli kartulite, kaalikate ja peetidega. Wähemalt toitesoolad säiliwad siinjuures.

Kuidas on aga siis keetmine kõige edulisem? Wõiks wahest nimetada aurus keetmist, sellekohases aurupotis wõi eraldi sinna kuuluwal restil. Uurimuste waral on kindlaks tehtud, et kõige kasulikum on aedwilju keeta wäheses wees wäikeste tükkidena. Seda pooldab põhimõte, et siin aedwili waid lühikest aega kuumas on ja witamiinid selletõttu paremini säiliwad, sest mida kauem kuumutada, seda suurem on witamiinide kadu. Terwena keetes ligunewad aedwiljad kaua wees ja neist walgub enam toitesooli wälja, samuti häwiwad witamiinid pikaajalisel kuumutamisel. Wastuwäiteks wõiks wahest tuua, et wäikestest tükkidest toitesoolade wäljanõrgumine on hõlpsam. Siinjuures peame muidugi tähele panema seda, et keedame õige wäheses wees, mille samuti hiljem tarwitame.

Toitesoolade alalhoiuks lisame keeduweele soola ja kui toidu maitse seda lubab, ka wähe suhkrut. Terwena keetes wajame tawalisesti enam wett ja kui keedame koorega, ei saa meie keeduwett tarwitada, kuigi ka läbi koore hulk aineid wälja imbub. Kasulikum oleks siis igal wõimalikul juhul kõik aedwiljad keeta wäikeste tükkidena—kuupidena, wäheses wees. See maksab ka peetide kohta, sest kui tõesti õige wähe wett tarwitame, ei kaota nad wärwi. Samal wiisil soowitatakse peete isegi läbi lihamasina jahwatatult keeta.

Kooritud aedwilju ei leota meie ka samal põhjusel enne keetmist wees, peale kartulite ja mustjuurte, waid peseme ainult. Erisi hoiduda tükeldatud aedwiljade leotamisest. Keema paneme aedwiljad kuuma wette, wälja arwatud supijuured, millistest just tahame kõiki aineid wälja immutada. On hea wett enne aedwiljade sissepanemist wähe aega keeda lasta, et wees olew hapnik eralduks, milline just witamiinidele häwitawalt mõjub. Aedwiljad keeta siis kaane all (wälja arwatud üksikud wäämlit sisaldawad) nii ruttu kui wõimalik—kuid mitte liiga pehmeks. Keemise aeg ei olene mitte üksi nende kogust ja liigist, waid ka sordist. Nii ei saa ütelda ainult, et kapsas, kaal wõi porgand keeb nii ehk nii kaua, waid see aeg on erisortidel hoopis isesugune. On siis hea jälgida keemise kiirust ja arendada waid neid sorte, millised rutem pehmeks keewad. Keemise kiirus oleneb ka wilja tiheduest, mis ei ole alati ühesugune. Nii ei wõi me alati wana kogemuse järgi keemise aega arwata, waid peame jälgima.

Mõne püüame aedwiljad enam lauale anda sellisena, kui nad on toorena, keedetult ehk küpsetatult. Mida lihtsamalt walmistatud, seda maitswamad ja toitwamad.

Seni keedeti kõik aedwiljad wormide, pudingite, pihwide ja hautiste jaoks, siis lisati teised ained ja küpsetati uuesti. Paneme aga nüüd igal wõimalikul juhul aedwilja toorelt teiste ainete sekka ja küpsetame alles siis. Siinjuures jääwad alles keeduweega kõrwaldatud paremad toidu- ja maitseained, rääkimata witamiinidest, millised kindlasti häwiwad toidu mitmekordsel kuumutamisel.

Walmistades näiteks hautatud porgandeid, ei tarwitse meil neid enne tükkidena wees keeta, keeduwesi walada ja neid siis uuesti kastes hautada. Palju toitwama roa saame samadest ainetest, kui keedame walmis kastme (wõist ehk raswast, jahust ja piimast) ja lisame sinna lõpuks toored riiwi wõi lihamasina abil peenendatud porgandid, ilma et enam keedaksime. Samuti kõigist teistest aedwiljadest.

Aedwiljaworme walmistades paneme sinna kõrdamõõda toored aedwilja tükid, wõi segatult mõne muu ainega ehk kuidas retsept seda nõuab, peale walame muna ja piima segu nagu harilikult ja küpsetame alles nüüd.

Pihwide ja kotlettide juures segame toore peenendatud aedwilja teiste lisanditega (piim, kuiwikud, jahu, muna jne.) ja küpsetame seega ainult ühe korra.

Aedwiljasuppi ehk püreed walmistades keedame piima ja jahu ennem läbi ja alles siis lisame sinna toore riiwitud aedwilja.

Tooreid aedwilju niiwiisi kasutades tuleb aga kõik segud alguses paksemad teha kui keedetute juures, sest küpsetades aedwili eraldab teatud määral wett.

Ülejäänud aedwilju ei tarwitse meil ka igakord uuesti soojendada — teist korda kuumutada. Neist wõime sageli walmistada mitmesuguseid maitswaid külmi salateid. Külmadest kartulitestki on ehk kasulikum walmistada kartulisalat, kui neid praadida.

Wõib-olla tuleb alul weidi harjuda mõne eespool mainitud wiisil walmistatud toidu maitsega, kuid selle wäärtus tasub end mitmekordselt. Siinjuures saawutame sageli ka aja kokkuhoidu.

Toiduretsepte

Heeringakreem tomatipüreega.

Ained: 2—3 pestud ja leotatud heeringat, 1—2 spl. tomatipüreed, 1 spl. kartulijahu, ½ kl. piima, 1 hakitud sibul, weidi riivitud šveitsi juustu, wähe suhkrut, sidrunimahla, soola, pipart, sinepit, piparkurki ja peenendatud petersellilehti.

Kartulijahu segada piimaga ja lasta nõuga 5 min. kuumaveekatlas keeda, kusjuures teda järjest segada. Tõsta kuumast veest jahedasse kohta ning segada niikaua, kuni ta on jahtunud. Seejärel hakkida puhastatud heeringad, sibul ja kurk ning lisada ühes kõigi nimetatud maitseainetega massile juure. Hõõruda umbes 10 min. Valminud kreem määrida röstitud saia- wõi leiwaviiludele ning anda puljongi wõi supijuure.

Ideaalne lastetuba

On suur wahe kunagise ja praeguse wahel: meie wanemad korraldasid ja sisustasid lastetoa, mis nende waatekohalt oli ilus ja wastas nende soowidele ning kujutelmadele. Tänapäewa wanemad lülitawad endid ja oma soowid wälja ning annawad lapsele ruumi, mis lapse seisukohalt waadatuna on ilus ja mis wastab tema soowidele. Keegi ei kahtle, et meie wanemad meiega hästi mõtlesid, pakkudes walget, roosat, sinist, lauakesi, asjakesi, waibakesi ja igasugu mugulaid, mis täitsid toa ega jätnud lapsele õieti ruumigi.

Tänapäewa wanematele on lastetuba läbimõeldumaid ruume terwes majas. Lapse ärkaw hing ei tohi olla ümbritsetud millegagi, mis on põlastataw ehk tülikas; tema kaswaw wõimsus, arenew waimuilm peab leidma ruumi.

Ideaalne lapsetuba olgu waba ja ülewaatlik. Uhe wäiksema seina toas peaks oma alla wõtma suur maakaart. Nii nagu see kannab kaswawa lapse mõttelennu maailma kaugustesse ja awarustesse, nii peab suur awar aken kandma lapse pilgud lähedasse, teda ümbritsewasse maailma ja selle askeldustesse. Loomulik, et aken peab olema lõunapoolne, ja oleks hea, kui ta awaneks aeda, murule jne. Puud, warajane linnulaul wõi talwine päike, mis äratawad noore „unerotikese“, peawad sisendama temale elurõõmu terweks päewaks.

Prakkiline, lihtne ja ilus peab olema mööbel, soowitataw metallmööbel.

Poisile — püss noolte wõi korgiga, märklaud loomakujutustega jne., millega noor wõiks mängida mõnda kangelaslikku indiaanlast, teha sihtimisharjutusi, mis on parim wahend terawa silma ja osawa käe omandamiseks.

Nii wäga tarwilik on oskus walida seinawärwe, tapeti wõi paneeli tooni. Läbi mõelduud peab olema iga seinailustus lastetoas, et see lapsesilma õõsti rõõmustaks. Näiteks: maal weega, laewadega ja sinawate kaugustega, mis kõik puistatud üle päikesekullaga — see pakuks lapse elawatele kujutelmadele kestwalt tõsist, head elamust. Ei tohi arwata, nagu ei pakuks lilled noorele, erisi poisile, mingit rõõmu. Igasse lastetuppa peab kuuluma paar lille wõi muud taime, mille eest hoolitsemine, kastmine jne. peab jääma lapse isiklikuks kohustuseks ja hooleks.

Ainult üks waip tohib leiduda lastetoas, seegi waid nurgas, kus laps magab — woodi ees, siis wõib noor südamerahuga keset tuba pliiatsit teritada, paberipuru puistata jne. Kole on, kui laps on sunnitud alati pidama meeles, et keset tuba ajub ehtis pärsia waip, millel ei tohi palju tallata, rääkimata muust.

Rohkem õhku, rohkem ruumi, lihtsust ja terwislikkust! See olgu esimene nõue igas lastetoas. Wajalik on kõik see selleks, et nelja seina wahel ei wõrsuks kidur taim, waid et meie, lapsed kaswaksid terwe kehaga, rõõmsa südamega elurõõmsaiks spordinoorteks ja kodanikeks, kellele wõib tulewikus panna lootusi meie kodumaa hüweks.

Kodu kaunistamisest lilledega

Toalillede paljundamine toimub peamiselt seemnetega ja wegetatiiwsel teel.

Loomulikult, s. o. seemnetega paljundamisel külitakse seemned kastidesse wõi wastawatesse sawist potidesse aprilliwõi maikuus. Suuremad seemned kaetakse 1—2-kordse seemne läbimõõdu paksuselt liiwarikka mullaga, kuna õige peened seemned wajutatakse lauakesega kergelt mulda. Külwikast (wõi -pott) kaetakse klaasiga ja paigutatakse sooja ruumi (wõib ka pime olla), kus oleks ühtlane temperatuur (20—25 kraadi C). Idanemise wältel piserdatakse seemneid peene pihusti abil, et muld oleks ühtlaselt niiske.

Kui märgata idude kerkimist mullale, asetatakse kast walguse kätte, jättes aga katteklaasi peale, kuni taimed on juurdunud tugewamaks. Pimedas idanenud taimi harjutatakse walguse ja päikesekiirtega.

Kui taimedel on juba ilmunud esimesed lehed, tuleb nad kohe pikkida (ümbr istutada), mida on soowitaw toimetada 2—3 korda, seejärele, kuidas taimed arenewad. Noori istikuid on soodsam kaswatada edasi lawades, kui sellised olemas. Seemneist toataimede kaswatamisel peab olema eriti hoolas ja teadlik, muidu wõib kergesti ebaõnnestuda. Kergemini kaswatatawad taimed seemneist on: Asparagus, Aloe, Agawe, Begonia, Semper-florens, Cineraria, Clivia, Colens, Primula, Salvia j. t.

Wegetatiiwne paljundamine pistikute abil on tuntumaid ja ühtlasi ka parimaid. Pistikuiks tarwitatakse üheaastasi lehestunud kaswe, — rohtseid kui ka puitunuid. Emataim, millest pistikud lõigatakse, peab olema terwe ja tugew, sest ainult tugewad pistikud juurduwad hästi ja ruttu. Juurdumine toimub ka kiiremini, kui pistikud lõigatakse kaswuajal, s. o. kewadel ja suwe alul. Lõikamine peab toimuma terawa noaga, mõne mm kauguselt wõrsesõlme wõi lehe alt. Pistikute pikkuseks on 10—15 sm. Juurduma pannakse nad pestud liiwa wõi õhurikkasse mulda. Mõned lihtsamad taimede liigid, nagu pelargoonium, fuksia juurduwad ka harilikus potimullas. Kaktuste ja sukulentide pistikute lõikepind tuleb enne juurduma panemist paar päewa päikese käes kuiwatada. Pistikud tuleb katta klaasiga, warjulisse kohta asetada ja klaasile kogunenud kondenswesi alati ära pühkida, et wältida lehtedele põletiku tekkimist. Mõned pistikud juurduwad ka wees, nagu kummipuu, münt, oleander j. t., kui neid õhukindlas anumas hoitakse.

Tähtsam asjaolu potililledе kaswatamisel on soodus mullastik. Potimuld peab olema hästi kõdunenud ega tohi sisaldada mingeid tooraineid. Igal taimeliigil on erinõuded mulla omaduste suhtes. Üldiselt aga wõime taimi rühmitada kahte suuremasse osa: 1) rohtsed ja kiiresti kaswawad taimed, 2) kaktused ja aeglaselt kaswawad taimed. Esimesed wajawad rammusat, huumusrikast mulda, kuna teistele toitainewaesem, õhurikas muld wajalik on.

Rammusale huumusrikkale mullale (kompost + lawa- wõi sõnnikumuld) tuleb juure lisada liiwa, turbamulda ja lupja, selle järgi, kas taim wajab haput, neutraalset wõi leeliset mulda.

Sobiwa kaktuse mulla segu aga saame lehe-, kergest mätta- ja nõmmemullast, neile weidi lisades juure pestud liiwa, sawi ja krohwi. Lehtkaktused aga kaswawad kiiremini ja suuremaks niiskes mullas, mistõttu nende muld peab olema ka rammusam ja raskem. Kui eelmisele mullasegule lisame juure rohkem sawi ja sõnnikumulda, saamegi sobiwa mulla lehekaktusele.

Igale taimele tuleb walida wastawa suurusega pott. Palmid, roosid ja teised tugewa juurestikuga lilled wajawad sügawaid, kaktused ja sukulendid aga madalaid ja wäikesi potte. Enne potide tarwituselewõtmist tuleb neid leotada wees (24 tundi), kuna nad muidu alul mullast palju niiskust enesesse imewad.

Potid ei tohi olla wõõbatud, kuna wõõp takistab õhu ligipääsu taime juurtele.

(Järgneb.)

Uudisained ehitusmaterjalide näitusel

„Estanil" on wälja pannud tähelpanuwäärseid uudisartikleid

Praegusel ehitusmaterjalide näitusel Börsi saalis pälwiwad erilist tähelepanu agentuur „Estanil'i" poolt wälja pandud „I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft" ja „Kalle & Ko. Akt.-Ges." wäga mitmesugused uudisained, milliseid külastajais on äratanud suurt huwi. Nagu mainitud firma esindaja kohapeal seletab, on „Asfluid I" wäga mõjuw aine niiskuse isoleerimiseks niiskete ehituste seintele, keldrites ja mujal sarnastel kohtadel. Aine on musta wärwi, kuid wõib wastawate pigmentwärwidega segamisel saawutada ka mitmesuguseid teisi wärwitoone. „Asfluid D" on mõeldud katusepapi kleepimiseks ja „Asfluid L" silode walmistamiseks põllumajanduses. Sama wabriku tooteid „Asplit" ja „Säurekitt Höchst" — tarwitatakse happekindlate põrandate ja seinte walmistamiseks (muidugi ühenduses happekindlate kiwidega). Happekindlaid põrandaid wajawad mitmesugused laboratooriumid, keemiatööstused, tapamajad (raswhappe wastu) ja piimatööstused.

„Aristogen" — bituumeni emulsioon, mida tarwitatakse külmalt mitmesuguseks otstarbeks, nagu wundamentide kaitseks põhjawee wastu, weekindla keldri põrandate ja seinte jaoks, kanalite, terrasside, lamedate katuste jne. ehitamiseks.

„Membranit" on sideaine sise- ja wälisseintele, waba waigust, õlist, ja liimist, lahustub külmalt ja wõimaldab nii matt- kui ka läikiwaid ning pestawaid katteid. Kuiwanult ei mõju temale wesi, kuna „Membranit" sisaldab alkydali, ta on wastupidawam kui õliwärwid ja harilikud õlilakid. „Membranitil" ei ole praegu tema wäärilist wõistlusainet. Ühenduses mitmesuguste pigmentwärwidega wõimaldab „Membranit" igasuguseid wärwitoone. Lisadeta puhtalt tarwitades annab mitmesugusel alusel meeldiwa läbipaistwa kaitsefilmi wee wastu.

Näitusel on wälja pandud Chromoxyd-wärwid (rohelised) — täiesti walguse-, tsemendi- ja lubjakindlad, suure kattewõimega, ei karda kuumust ega ole mürgised, ja rauaoxyd-wärwid — suure kattewõimega ja täiesti walgusekindlad.

Huwitaw aine on „Glutolin". Seda tarwitatakse maalriliimi asemel sideainena. „Glutoliniga" wärwitud seinad ei määrdu ja on mitmel pool wälismaal maalriliimi peagu wälja tõrjunud.

Firma on uudisainena näitusele wälja pannud nn. „Eulan'i" ja nagu katsed on tõendanud, on see ainuke tõesti mõjuw kaitsewahend koide wastu, esemetele willast, loomuliksiidist ja karusnahast, sest „Eulan'iga" immutatud esemeid ei puuduta ükski koi. Sama firma esitab weel „Kauritleim'i" — weekindel liim igasuguseks otstarbeks, ja „Tutogen'i", mida tarwitatakse hea eduga tulekustutusel.

Uusi ehitusi

Linnawalitsus kinnitas järgmised projektid:

M. Otsa projekt elamu keldrikorra muutmiseks ja puust ruumi ehitamiseks Härjapea t. 23.

I. Peek'i projekt puust kahekordse elumaja ehitamiseks Katusepapi t. 42-a.

G. Ilwese projekt elumaja ehitamiseks Aarde t. 2.

A. Reino projekt puust üksikelamu ehitamiseks Luite t. 31.

A. Rembmann'i projekt puust ühekordse üksikelamu ja kiwist majandushoone ehitamiseks Kaarna t. 4.

A. Naaris'e projekt elumaja ehitamiseks Tõnismäele, kinn. 896 krundile.

H. Ewert'i projekt elumaja ehitamiseks Tondi ja Lõokese t. nurgale.

Kõnniteemaks uuesti wolikogus

Möödunud aastal 17. nowembril wõttis linnawolikogu wastu 22 poolt-, 11 wastu- ja 3 erapooletu-häälega Tallinna kõnniteemaksu määruse, mis hakkas kehtima 15. weebruarist s. a.

Linnaseaduse alusel on see naturaalkohustuste ümberarwestamine erilíseks rahamaksuks, mille wastuwõtmiseks peab olema wähemalt kaks kolmandikku koosolekul wiibinud wolinike häältest, kusjuures koosolekul peab olema wähemalt pool wolinike üldarwust.

Kuna 17. nowembri koosolekust wõttis osa 38 wolinikku, siis pole kõnniteemaksu määrus wastu wõetud seaduses ette nähtud kwalifitseeritud häälteenamusega. Nüüd esitab linnawalitsus tänasel wolikogu koosolekul maksumääruse uuesti wastuwõtmiseks.

Tehakse ettewalmistusi suwisteks suurpidustusteks

Riikliku propagandatalituse poolt on alustatud ettewalmistustöödega eelolewal suwel toimuwa laulupeo ja suurpidustuste korralikuks läbiwiimiseks. Wälisküalistele korterite muretsemiseks on moodustatud komisjon, mille esimeheks linnanõunik Kents ja liikmeteks Tall. Majaoman. Seltsi, kaitseliidu, turismi ja mitme teise organisatsiooni esindajad.

Restorani awamiseks ei anta luba

Adele Kadak soowib awada restorani Toompuiesteel 34, end. Eestimaa Autojuhtide ja Mototehnikute Ühingu restorani ruumes.

Politseiprefekt ei poolda seal enam restorani awamist.

Linnawalitsus, pidades silmas, et koht, kus tahetakse awada restorani, on Balti jaamale liiga lähedal ning just kaubahoowi wärawa wastas, kus alati on wäga suur liiklemine, ei poolda enam seal uue restorani awamist.

Õllebaari ülewiimine

Robert Pappel soowib oma õllebaari Jakobsoni tänawalt 35 wiia üle Jakobsoni tänawale 20. Ruumid wastawad sundmääruse nõuetele ja linnawalitsuses on antud selleks nõusolek.

5 wagunit wanametalli allweelaewastikule

Wanametallide kokkuwool Allweelaewastiku pealaoplatsile Hollandi tn. 5 näitab tõusu tendentsi. Selleks annab erilist põhjust kewade saabumine, sest koduümbruse kaunistamiseks ei wisata ära ega kaewata maasse tarwitamiseks kõlbmatuks muutunud metallesemeid, waid kogutakse need kokku ja annetatakse riigikaitsele. See on eeskujulik teguwiis ja eesmärgist õieti arusaamine. Iga wäiksem kui annetus wäärib seda, sest hulga annetajate kohta kogunewad nii riigikaitseks suured summad. Eile saadeti wäljaspoolt pealinna 5 wagunit ja nimelt Walgamaa toimkonnalt 2 wagunit, kokku 11.770 kg; Türi toimkonnalt 2 wagunit, kokku 5.860 kg; ja Wana-Wändra abitoimkonnalt 12.200 kg.

Pealinnast annetasid ja tõid laoplatsile: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus, Pikk tn. 2 — 2.435 kg rauda ja 125 kg walget waske; Johannes Sander, Kunderi 22—1 — 150 kg rauda. Wanametallide wastuwõtmine Hollandi tn. nr. 5 laoplatsil on igal äripäewal kella 8—16, kus antakse ka kõigile annetajatele kohe üle wastawad rinna- ja kinniswaramärgid.

Konstantin Tern, Arsenalist, annetas rahas 5 krooni.

Raadio

Kesknädalal, 23. märtsil. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauudised. 7.25 hommikukontsert. 8.15 hommikupalvus — õp. T. Tallmeister. 8.35 Türi: Jääteade ja helipl. Tallinn ja Tartu: Kontsert: tangosid. 9.00 Tallinn ja Türi: Turuteated. 16.55 teated ja reklaam. 17.05 prantsuse keel — mag. K. Kann. 17.35 Delibes'i balletimuusika. 17.50 põllumajanduslikud teated. 18.00 agr. J. Tohver: Heinaseemnekasvatuse päevaküsimusi. 18.15 Tsitrimuusika. 18.40 päevauudised. 19.00 õige aeg. Teated. Saatekava. 19.08 soololaule N. Loona (sopran). 19.30 A. Kasemets: Eesti muusika arengutee (XVI). F. Saebelmann ja tema looming. (Näidetega heliplaatidelt). 20.00 Jazzmuusika kahel klaveril. 20.30 välispoliitiline vestlus — H. Rahamägi. 20.50 Õhtumuusika. Corso-trio. 21.45 lastevanemate veerandtund. Õilme Ploompuu van Nest: Lapse jonn. 22.00 õige aeg. Päevauudised. 22.10—23.00 Tšaikovski ooperimuusika. RR orkester.

Neljapäeval, 24. märtsil. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauud. 7.25 hommikukonts. 8.15 hommikupalvus. 8.35 Türi: jääteade ja helipl., Tallinn ja Tartu: saksofonisoolosid. 9.00 perenaistele. Turuteated. 13.00—13.40 kooliraadio. „Uni ei anna uuta kuube". Mikrofoniga töömehi ja -naisi külastamas. 16.55 teated ja reklaam. 17.05 inglise keel edasijõudnutele — R. Seth. 17.35 inglise muusika. 17.50 mudilastele. „Meie kassil kriimud silmad". Lugusid Kiisu-Liisust ja isand Nurrhabemest. 18.10 matk metsa. 18.40 päevauudised. 19.00 õige aeg. Teated. Saatekava. 19.05 viis minutit tervisele — dr. med M. Kask. 19.10 filmitähed laulavad. 19.35 majanduslik ringvaade — L. Grandberg. 19.50 õhtukontsert. RR orkester. 21.20 „Margot", H. Sudermanni näidendi järele kuuldemänguks seadnud A. Üksip. 22.00 õige aeg. Päevauudised. 21.10—23.00 instrumentaalkontsert.

Reedel 25. märtsil. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauud. 7.25 hommikukonts. 8.15 hommikupalvus. 8.35 Türi: jääteade ja helipl., Tallinn ja Tartu: G. Boulangeri orkester mängib. 9.00 Tallinn ja Türi turuteated. 16.55 teated ja reklaam. 17.05 lastele. „Mina küsin, sina vastad". Lasteraadio-rahvas tähtsaid küsimusi arutamas. 17.35 eesti laule. 17.50 põllumajanduslik päevaküsimus. 18.00 agr. A. Miljan: Linasortidest. 18.15 lõõtspillimuusika. 18.40 päevauudised. 19.00 õige aeg. Teated. Saatekava. 19.10 soovikontsert. 19.45 sisepoliitiline ringvaade — A. Oidermaa. 20.00 aktuaalne kümmeminutit. 20.10 õhtumuusika. 21.05 orkestrikontsert. RR orkester. 22.00 õige aeg. Päevauudised. 22.10—23.00 sümfooniakontsert.

Laupäeval, 26. märtsil. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauud. 7.25 hommikukonts. 8.15 hommikupalvus. 8.35 Türi: jääteade ja helipl., Tallinn ja Tartu: eestikeelseid laule operettidest. 9.00 perenaistele. Turuteated. 16.55 teated ja reklaam. 17.05 noortele. „Üks seiklusrikas tulek kodumaale" — katkendeid E. Raimla jutustusest „Kodukäijad seiklevad". 17.35 kohvikumuusika „Kultasest" 17.50 A. Virge: Lõhketööd ja lõhkeõnnetused (I). 18.10 kohvikumuusika „Kultasest". 18.40 päevauudised. 19.00 õige aeg. Teated. Saatekava. 19.10 vanu toredaid tantsulugusid — „Lõbusad velled". 19.50 nädalalõpu-muusika. RR orkester. 21.00 „Aruvälja omad laadal". 22.00 õige aeg. Päevauudised. 22.15—24.00 tantsu- ja ajaviitemuusika „Gloriast". Vahepeal kell 23.00 reportaaž Eesti esivõistlustelt tõstmises.

Laiast maailmast

Milline hümn? Lõuna-Aafrika Liidus on tarwitusel Inglise hümn: „Jumal, kaitse kuningat!" Paljudele Liidu kodanikele see hümn ei meeldi. Sellepärast on hümni küsimus wõetud Lõuna-Aafrika parlamendis arutusele. Peaminister Hertzog pidas parlamendis kõne, milles soowitas „Jumal, kaitse kuningat" kõrwal paralleelselt tarwitada „Lõuna-Aafrika häält", milline on eriti populaarne buuride hulgas ja millist lauldakse alati peatsetseta. Küsimuse üle kestawad waidlused, kuna alalhoidlikud ei poolda peaministri ettepanekut.

Oma lipp. Kanada parlamendis on päewakorral küsimus, kas ei tuleks Kanadal wõtta tarwitusele oma riigilipp ja loobuda Suur-Britannia riigilipu tarwitamisest. Küsimus anti põhjalikuks kaalumiseks erilisse lipukomisjoni.

Wäljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts.
Wastutaw toimetaja: A. Nirk.

Pesurulle,
vändast aetavaid, müüa Pärnu mnt. 70.

LAUDU
höövelatud ja hööveldamata, prusse, seinapalke, liiste, mitmesuguseid latte, trepikäsipuid ja muud.
soovitab
Karl Simon'i
saeveski ja ehitusmaterjalide ladu
Kopli 9,
tel. 441-53.

Korteriotsimised

Riigiteenistuses olev perekond vajab
korterit
1 tuba köögiga või 2 tuba.
Teat. saata slt. „Korralik maksja nr. 23".

2—3 toaga, vann.
korterit
vaja kahele inimesele (äriomanik).
Slt. „23".

Kaheliikmeline korralik perekond soovib päikesep.
tuba vaheseinaga
Teat. saata slt. „1861".

Riigiteenija vajab
korterit
1—3 tuba köögiga. Soovitav 1. või 2. linnajaos.
Teat. palun slt. „309-19".

Korteripakkumised

Kuke 8—7. Mööbliga tuppa võib tulla kaasüürilisena kindl. ametis meesterahvas. Näha kl. 4—7.

Villardi 36—2. Kaasüüriliseks võib tulla. Näha ärip. kl. 2, pühap. igal ajal. Hind Kr. 6.50.

Soo 4-g—10. Väike möbl. tuba ühele või kahele preilile ära anda. Näha pärast kl. 5.

Alberti 3—3. Erasissek. möbl. tuba, soovikorral ilma mööblita, üksikule ära anda. Näha hom. kl. 7—8, õht. kl. 9—10.

Hollandi [illegible] Erasissek. tuba ära anda üksikule meesterahvale.

Sambla 4-a—9. Üksiku proua juure võib tulla kaasüüriliseks kindlas teenist. naisterahvas, võib ka meester. olla.

Uus Kalamaja 16—1. Möbl. erasissek. tuba kindlas teenistuses meesterahvale ära anda.

Viljandi 22—18. Tuba vaheseinaga, II kord, elekter, vesi ja kloset kojas, ühes talliga ja kõrvalruumiga.

Magasini 2-b—9. Tuba vaheseinaga keldrik., elekter ja majandusvool, vesi ja kloset kojas, üür 15 krooni. 2 korral, vanemale inimesele.

Metalli 16—1. Tuba köögiga, esik. Elekter ja vesi kort., kloset kojas, üür 20 krooni.

Rohu 26—1. Tuba pliidiga keldrik. Elekter, vesi pesuk. ja kloset kojas, kindlas teenistuses isikule.

Preesi 10—2. Tuba köögiga, esik. II kord, elekter, vesi ja kloset kort.

Luise [illegible] hoovim. 2 tuba pliidiga keldrik. Elekter, vesi ja kloset kojas.

Kolde 53—3. 2 tuba, erasissek., mööbl. või ilma, köögi tarvitam. 1—2 isikule ära anda, vajatakse ka korterikaaslast.

Astri 11—4. Väike mööbliga tuba ära anda intell. noorhärrale. Näha 2—4 p.

Kadaka tee 19—5. Juurevilja aed ühes korteriga ära anda. Küsida p. kl. 5.

Lembitu 27—7, hoovis 2. korral. Ilus puhas erasissek. möbl. tuba vaiksele intell. isikule ära anda.

Köhleri 24—6. Hästi renoveeritud, valguse- ja päikeseküllane, ilus 5-toaline korter, 125 rm, kõigi mõnusustega uues puumajas ära anda.

Lennuki 32/Veski 9—3. Eraldi tuba ära anda. Näha hom. 8—10, õhtul 5—7.

Pärnu m. 74—2. Erasissek., vähese mööbliga tuba välja üürida kindl. ametis käijale isikule.

Prii 7—3. Kaasüüriliseks [illegible] tulla preili üksiku vanema naise juure.

Liivalaia 29—7. Voodiruum on vaba korralikule töölkäijale noormehele.

Marta 1—4, Tondi tän. nurgal. Kaasüüriliseks võib tulla ametiskäija isik. Näha kl. 7 õht.

Vilmsi 11—7. Möbl. tuba ära anda korralikule isikule. Hind Kr. 25.—

Valgevase 11—9. 3 tuba, köök, esik ja teenijat. II kord, elekter, vesi, kloset ja vann kort., üür 60 krooni. Näha 4—6 õht.

Nõmme t. 15—2, V. Ameerika üle raudtee. Tuba köögiga, II kord, elekter. Vesi õues ja kloset kojas, üür 18 krooni. Näha p. kl. 4 p.

„Külvaja" trükk, Tallinn, Rataskaevu 6, tel. 450-67